

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Мікуліна М.О., к.е.н., доцент кафедри «Експлуатації техніки»

Сучасний аграрно-промисловий комплекс є важливим сектором економіки України. У ньому зосереджена майже третина основних виробничих фондів, працює четверта частина населення, зайнятого у народному господарстві, виробляється понад 22% валового суспільного продукту та третина національного доходу, формується 92% роздрібного товарообігу.

З розвитком продуктивних сил суспільства великого значення у збільшенні виробництва продукції рослинництва і тваринництва набувають використання досягнень науково-технічного прогресу, розробка та впровадження високоефективних науково обґрунтованих систем ведення сільського господарства, спеціалізація та раціональне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів. Процес відтворення в сільському господарстві досить складний і залежить від природних, науково-технічних, біологічних, соціальних та економічних факторів. Все це вимагає глибоких економічних знань, постійного аналізу, застосування економічних законів.

Економіка сільського господарства – це сукупність суспільно-виробничих відносин, процесів, які характеризують стан і розвиток галузі. Як наука, вона вивчає суспільні виробничі відносини і закономірності їхнього розвитку у сільськогосподарському виробництві. Оскільки економічні відносини в сільському господарстві, як і в інших галузях, визначаються особливостями продуктивних сил, їхньою організацією і характером розвитку, то економіка сільського господарства в поєднанні із загальноекономічними відносинами в їхньому галузевому прояві розглядає і систему техніко-економічних відносин.

Вона, наприклад, вивчає специфічні умови кооперації праці в сільському господарстві і її організації, галузеві форми відносин поділу праці (спеціалізацію, концентрацію і комбінування виробництва), форми організації виробництва і обміну продукції, специфічні, галузеві, техніко-економічні форми використання основних і оборотних засобів, постачання, формування витрат та заміщення їх тощо.

Вивчаючи виробничі відносини, економіка сільського господарства повинна враховувати зміни в розвитку продуктивних сил і техніці виробництва, виявляти застарілі методи господарювання і замінювати їх новими, визначати ефективність застосування тих чи інших засобів виробництва і трудових ресурсів, агротехнічних, зоотехнічних та інших заходів у сільському господарстві, перспективи розвитку сільського господарства.

Відповідно до національної програми розвитку сільського господарства України економіка сільського господарства повинна давати обґрунтування комплексного розвитку продуктивних сил; розробляти ефективні заходи для використання природно-ресурсного і виробничого потенціалів на основі раціональної системи ведення господарства, інтеграції, спеціалізації і концентрації з врахуванням економічної оцінки землі, забезпеченості виробничими фондами і трудовими ресурсами; визначати перспективи розвитку сільського господарства і переробної промисловості, їхню структуру і оптимальне розміщення, розробляти оптимальну інфраструктуру села, яка б забезпечувала потреби людини і виробництва, заходи щодо вдосконалення виробничих відносин, економічного механізму господарювання, звертаючи особливу увагу на розвиток і освоєння госпрозрахункових відносин, прогресивних форм оплати праці, забезпечення самоокупності і самофінансування господарств і підприємств. Економіка сільського господарства покликана також активно озброювати кадри знаннями з господарської політики в сільському господарстві.

Перехід до ринкової економіки сприяв багатоманітності в сільському господарстві, створенню різних типів підприємств і форм господарювання. Ведення господарства на основі різних форм власності викликало утвердження нових типів сільськогосподарських підприємств, таких як державні, кооперативні, орендні та приватні селянські господарства.

Сільськогосподарське підприємство – це колектив людей, озброєних засобами виробництва, який за допомогою колективної праці виробляє сільськогосподарську продукцію для потреб суспільства. Це первинна основна ланка народногосподарського комплексу, частка суспільного виробництва.

Отже підприємство є товаровиробником, виробляє і реалізує продукцію, виконує роботи і послуги відповідно до плану та договорів на умовах повного господарського розрахунку, самофінансування і самоврядування. Свою роботу підприємство проводить самостійно при підтримці державного регулювання.